

N:o 68.

Af herr **J. Bengtsson** i Bjernalt, *angående dagtraktamente och reseersättning åt ledamot i häradsrätt m. m.*

Gång efter annan hafva till Riksdagen aflåtits motioner i syfte att bereda ersättning åt nämndemän för ordinarie tjenstgöring i häradsrätt, men dessa motioner hafva alltid strandat på vederbörande utskotts kategoriska förklarande, att nämndemansinstitutionen är ett förtroendeuppdrag, för hvilket aflöning ej bör uppbäras.

Då frågan emellertid är af den beskaffenhet, att den, enligt mitt förmenande, påkallar en förnyad ompröfning, samt det anförda skälet mot ersättning åt nämndeman icke vid närmare granskning synes hålla streck, tillåter jag mig framkomma med ny motion i ämnet.

Visserligen är det sant, att befattningen såsom nämndeman är afsedd att vara ett förtroendeuppdrag och att densamma derfor också borde anses såsom sådant. Men förhållandena hafva i detta liksom i så många andra afseenden under tidernas lopp förändrats, så att nämndemansbefattningen numera betraktas såsom ett hufvudsakligen betungande onus, från hvilket man så fort sig göra låter söker vinna befrielse. Dertill hafva flera omständigheter bidragit. Den viktigaste af dessa är, att tiden, som en nämndeman i och för sin tjenstgöring försitter, numera blifvit utsträckt i så hög grad, att hans egentliga verksamhet deraf blir lidande.

Ser man nemligen på, huru förhållandena i detta fall te sig inom domsagor med sammanträden — och dessa utgöra numera flertalet — skall man finna, att, derest man beräknar hvarje sammanträde till minst två dagar, häradsrättens ledamöter äro upptagne af ordinarie tjenstgöring under minst 20 dagar årligen i domsagor med ett tingslag och under minst 10 dagar årligen i domsagor med två tingslag. Härtill kommer vidare två slutsammanträden samt den tid, som åtgår för resor till och från tingsstaden.

Men ej nog med att en dyrbar tid går förlorad genom denna tjenst-

göring, den är äfven förenad med dryga kostnader för resor och underhåll. Den tid är numera länge sedan förbi, då en nämndeman under sin tjänstgöring uppehölle sig med kost, som han fört med sig från hemmet. Nu måste han taga seden sådan den är och intaga sina måltider i sällskap med de öfriga nämndemännen i tingsgästningslokalen, der under tingsdagarne priset merendels är oskäligt högt uppdrifvet.

Äfven under förutsättning, att nämndemansbefattningen ännu alltjemt betraktades såsom ett förtroendeuppdrag, synes mig inga som helst skäl tala för att icke med ifrågavarande befattning bör förenas rätt till ersättning för resor och underhåll. Snarare torde en motsatt uppfattning hafva varit rådande vid tiden för och efter nämndemansinstitutionens inrättande, i det att nämndemansbefattningen då medförde ganska väsentliga fördelar, såsom befrielse ifrån krono- och kungsskjutsar m. m., som på den tiden ofta förekommo och som utgjorde ett högst betungande onus. Och ser man på förhållandena i våra dagar, icke är det svårt att draga fram exempel på, att förtroendeuppdrag af minst lika ansvarsfull beskaffenhet som nämndemansbefattningen äro förenade med ersättning. Jag behöfver blott erinra om sådana uppdrag som skiftesgodmanskap, ledamotskap af egodelningsrätt, fjerdingmansbefattning och — det viktigaste af alla förtroendeuppdrag — ledamotskap af Riksdagens Andra Kammare för att visa, att samtliga dessa uppdrag äro förenade med ersättning, utgående i såväl dagtraktamenten som reseersättning.

Men utom denna rent ekonomiska sida af saken finnes ett annat, högre motiv, som kraftigt talar till förmån för ifrågavarande motion, och det är — såsom så ofta påpekats — att rättskipningen å landet i hög grad lider af de nuvarande förhållandena. Derigenom att en nämndeman numera i regeln sällan qvarstannar på sin post längre än de två år, hvarunder han är tvungen att qvarsitta, vållas täta ombyten inom nämnden. Detta har till påföljd, att nämnden hvarken är i besittning af den kunskap och erfarenhet, som erfordras för att stödja en oerfaren domare, eller eger det inflytande på rättens förhandlingar, som lagstiftaren afsett, att den skulle hafva. Härtill kommer svårigheten att till nämndemän kunna erhålla lämpliga personer, enär för närvarande hvilken medelmätta som helst anses god nog till denna befattning. Deremot skulle man mot lämplig ersättning kunna påräkna de till befattningen lämpligaste och bäst kvalificerade personer, som dessutom vore villiga att så länge som möjligt qvarsitta i nämnden.

På grund häraf tillåter jag mig hemställa,

att Riksdagen för sin del besluter:
att ledamot i häradsrätt, i likhet med skiftesgodman och ledamot af egodelningsrätt, för sin ordinarie tjänstgöring

tillerkännes dagtraktamente med 4 kronor 50 öre för hvarje förrättningsdag, som han personligen deltagit i rättens förhandlingar, jemte reseersättning enligt femte klassen af gällande resereglemente till och ifrån förrättningsstället; samt

att för detta ändamål under andra hufvudtiteln anslås ett förslagsanslag af 350,000 kronor.

Stockholm den 18 januari 1901.

J. Bengtsson.

I motionens syfte instämma:

Adolf Johansson.

J. Eriksson.

Anders Olsson.

A. P. Johansson.

Pehr Pehrsson.

Åkarp.

Axel E. Lindvall.

A. J. Högstedt.

C. I. Carlsson.

Olof Persson.

Sten Nordström.

K. J. Larsson.

W. Bengtsson.

Häradsköp.

Rob. Petersson.

C. F. Petersson.
